

ДҮНДГОВЬ АЙМГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОЛОӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2021 оны 08 сарын 06-ныр

Дугаар 06

Манжилтэй

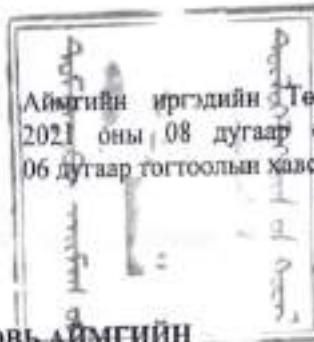
"Хүний неөцийг хөгжүүлэх" дэд хөтөлбөр
батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2 ж дахь заалт, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны 13 дугаар тогтооолор батлагдсан "Дундговь аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндэснэ чиглэл"-ийг тус тус үндэслэн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлас ТОГТООХ нь:

Нэг. Дундговь аймгийн "Хүний неөцийг хөгжүүлэх" дэд хөтөлбөрийг хавсралтзар баталсугай.

Хоёр. "Хүний неөцийг хөгжүүлэх" дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаврадгахаа хөрөнгийг улс, орон нутгийн төсөв, олон улсын байгууллагын хандив, тусlamж, төсөл хөтөлбөрт тусган ажиллахыг аймгийн Засаг дарга (Ц.Монхбат), сумдын Засаг дарга наарт тус тус даалгасугай.

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2021 оны 08 дугаар сарын 06-ны одрийн
06 дугаар тогтоолын хавсралт

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН

“ХҮНИЙ НӨӨЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ХӨТӨЛБӨР”

1. ХӨТӨЛБӨР БОЛОВСРУУЛАХ ҮНДЭСЛЭЛ, ШААРДЛАГА

1.1 Нийтлэг үндэслэл

1.2 Аймгийн хүний нөөцийн хөтөлбөр боловсруулах шаардлага

2. ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХУГАЦАА

3. ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗАРЧИМ, ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

3.1 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зарчим

3.2 Хөтөлбөрийн зорилго, зорилт

4. ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

4.1 Зорилт 1-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

4.2 Зорилт 2-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

4.3 Зорилт 3-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

5. ХӨТӨЛБӨРИЙН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, САНХУУЖИЛТ

6. ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ТАВИХ ХЯНАЛТ

7. ХӨТӨЛБӨРИЙН ҮР ДҮН, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

НЭГ. ХӨТӨЛБОР БОЛОВСРУУЛАХ ҮНДЭСЛЭЛ, ШААРДЛАГА

1.1. Нийтийг үндэслэл

- 1.1.1 Монголд Улсын Ходолморийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль түүнийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарсан:
  - Тогтоол, шийдвэр, дүрэм, журам
  - Аймгийн стратеги төлөвлөгөө (2021-2025 он)
  - 5 жилийн үндсэн чиглэл төлөвлөгөө
  - Аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр
  - Аймгийн 2021 оны хөгжлийн төлөвлөгөө
  - Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүд зэрэг баримт бичгийг үндэслэн Дундговь аймгийн "Хүний иөөцийг хөгжүүлэх хөтөлбөр" /цаашид хөтөлбөр гэх/-ийг боловсруулав.
- 1.1.2 Хүний иөөцийн удирдлагыг нь байгууллагын зорилго, зорилтыг биелүүлэхэд хүний иөөцийн мэдлэг, мэргэжил, мэргэшил, ур чадварыг үр ашигтай, үр нелоөтэй ашиглах явдлыг хангасан, албан ёсны зохион байгуулалттай үйл ажиллагаа байна.
- 1.1.3 Аймаг, сумдын Засаг дарга, түүний Тамгын газар, аймгийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний хэлтэс, агентлаг болон төрийн үйлчилгээний байгууллагуудын хүний иөөцийг хөгжүүлэхтэй холбоотой шийдвэр гаргах, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд энэхүү хөтөлбөрийг баримтална.

1.2 Хүний иөөцийг хөгжүүлэх хөтөлбөр боловсруулах шаардлага

Монгол Улсын Төрийн албаны тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга хэрэгжиж эхэлснээр төрийн албанц томоохон өөрчлөлт шинэчлэл хийгдэж, төрийн захиргааны бүх шатны байгууллагын өмнө шинэ зорилго, зорилтууд давшигдэн гарч, өндөр мэдлэг чадвартай, дадлага туршилагатай, төрийн албан хаагчдын хүчээр энхүү шинэ зорилго, зорилтуудыг хэрэгжүүлж, иргэдэл чанартай төрийн үйлчилгээ үзүүлэх болж байна.

Өнөөдөр тус аймгийн төрийн 134 байгууллагад 3270 төрийн албан хаагч ажиллаж байгаагийн 8.7 хувь нь удирдах албан тушаалтан, 69.7 хувь нь гүйцэтгэх албан тушаалтан, 21.5 хувь нь туслах албан тушаалтан байгаа бөгөөд тэдгээрийн 80 хувь нь төрийн үйлчилгээний, 12 хувь нь төрийн захиргааны, 5 хувь нь төрийн тусгай албанц, 3 хувь нь төрийн улс төрийн албан тушаалд ажиллаж байна.

Насны ангиллаар нь авч үзвэл нийт торийн албан хаагчдын 22 хувийг 29 ба түүнээс доош насны залуучууд, 33 хувийг 30-39 насны хүмүүс, 24 хувийг 40-49 насны хүмүүс, 21 хувийг 50 ба түүнээс дээш насны хүмүүс тус тус эзэлж байна.

Нийт албан хаагчдын 2317 буюу 71.8 хувь нь эмэгтэй, 953 нь буюу 29.1 хувь нь эрэгтэй албан хаагчид байгаа бөгөөд нийт албан хаагчдын 35 хувь нь аймгийн төвд, 65 хувь нь суманд ажиллаж байна.

Албан хаагчдыг ажилласан жилээр нь авч үзвэл 1 хүртэл жил ажиллаж байгаа албан хаагч 19 хувь, 1-3 жил ажиллаж байгаа албан хаагч 19 хувь, 3-5 жил ажиллаж байгаа албан хаагч 12 хувь, 5-10 жил ажиллаж байгаа албан хаагч 20 хувь, 10-15 жил ажиллаж байгаа албан хаагч 13 хувь, 15-аас дээш жил ажиллаж байгаа албан хаагч 13 хувийг тус тус эзэлж байна.

Боловсролын түвшингээр нь авч үзвэл магистр ба түүнээс дээш зэрэгтэй 7 хувь, бакалавр зэрэгтэй 53 хувь, тусгай дунд боловсролтой 17 хувь, бүрэн дунд боловсролтой 13 хувь, бүрэн бус дунд ба түүнээс доош түвшиний боловсролтой албан хаагч 9 хувь байна.

Торийн албан хаагчдыг хөгжүүлэх, сургах, дадлагажуулах байдлын хувьд судалгаанд хамрагдсан албан хаагчдын 5 хувь нь тухайн байгууллагад ажиллахад нь сургах, дадлагажуулах арга ажиллагаа байхгүй гэсэн бол харин дийлэнх нь буюу 81 хувь нь мэргэжлийн сургалтын хетэлбөрт хамруулдаг гэж хариулсан бөгөөд ажлын байранд дадлагажуулах байдал 63 хувь байна. Түүнчлэн ажлын байранд дадлагажуулж дагалдуулдаг гэж хариуцсан төрийн албан хаагчид нь 10-аас дээш жил ажилласан албан хаагчдын хувьд ендер байгаа бол шинээр томилогдсон албан хаагчдын тал нь л ажлын байранд сургаж дадлагажуулдаг гэжээ. Харин сүүлийн 3 жилд албан хаагчдын хүний иецийн хөгжилд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ аймгийн төвийн байгууллагын хэмжээнд 324,1 сая төгрөг байгаа бол сумын төрийн байгууллагуудын хэмжээнд 190,1 сая төгрөг байна.

Нийгмийн баталгааг хангах хангамж дэмжлэгийн талаар төрийн байгууллагаас авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжэний хувьд нэмэгдэл цалин, урамшуулалт олгодог гэж судалгаанд оролцсон албан хаагчдын 64 хувь нь хариулсан бол түлээ нүүрсний хангамж үзүүлдэг гэж 47 хувь, эрүүл мэндийг дэмжих, шинжилгээ, эмчилгээ, сувилалд хамруулдаг гэж 44 хувь, тав тухтай орчин нохцелоор хангадаг гэж 35 хувь, амьдрах орон байраар хангадаг гэж 29 хувь, орхийн аж ахуй эрхлэх, амжиргаагаа сайжруулахад дэмжлэг үзүүлдэг гэж 13 хувь, хувийн орон байр, сууц худалдан авах, барихад дэмжлэг үзүүлдэг гэж 9 хувь, хангамж дэмжлэг үзүүлдэгтүй, мэдэхгүй гэж 13 хувь нь тус тус хариулсан байна.

Төрийн албан хаагчдын байрны орон сууцыг төрлөөр нь авч үзвэл Монгол гэрт 42 хувь, хашаа байшинд 25 хувь, орон сууцанд 18 хувь, нийтийн байранд 9 хувь, хувийн сууцанд 6 хувь, бусад гэж 0,1 хувь нь хариулсан байна.

Удирдлагын манлайлын хувьд судалгаанд оролсон албан хаагчдын дээд шатны удирдлагадаа өгч буй үзэлгээний хувьд сумын Засаг дарга, ЗДТГ-ын удирдлагууддаа итгэлтэй байдаг гэж 65 хувь, аймгийн Засаг дарга, ЗДТГ-ын удирдлагууддаа итгэлтэй байдаг гэж 60 хувь, аймаг дахь холбогдох дээд шатны байгууллагын удирдлага, албан хаагчдадаа итгэлтэй байдаг гэж 65 хувь нь харинласан байдаг бөгөөд манлайлын индексээр аймагт үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагын удирдлагын хувьд 78 хувьтай, суманд үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагын хувьд 69 хувьтай үзэлгэсэн байна. Үүнийг албан тушаалын торлоор нь авч үзвэл манлайлын индексээр удирдах албан тушаалтан 75 хувь, гүйцэтгэх албан тушаалтан 70 хувь, туслах албан тушаалтан 75 хувийн манлайлыг узуулсэн байна.

Төрийн албаны хөгжлийн чиг хандлага өөрчлөгддэж, хүний неецийн хэрэгцээ өсн нэмэгдэж, боловсон хүчинд тавигдаж байгаа шаардлагын үүлийн авч үзэхэд аймгийн хэмжээнд хэлтэс, агентлаг, сум, салбар изгжийн хэмжээнд хүний неецийн хэрэгцээ, төлөвлөлт, хүний неецео хөгжүүлэх ойрын болон дунд хугацааны бодлого, хүнтэйгээ ажиллах, хүнээ хөгжүүлэх ажлын удирдлага, зохион байгуулалт оновчтой байх шаардлагатай байна.

Одоогоор аймгийн хэмжээнд хедеө аж ахуй, зруул мэндийн болон соёл, боловсрол, дэл бүтцийн салбарт мэргэжилтэй боловсон хүчин дутагдах сэтгүүлч, мэдээлэл технологийн мэргэжилтэн, бага ангийн багш, хими, биологи, математик, орос хэлний багш, сургуулийн өмнөх боловсролын багш, дуу хөгжмийн багш, хүний их эмч, сувилагч, бүх төрлийн инженер, эдийн засагч, малын эмч, мал аж ахуйн мэргэжилтний эрэлт хэрэгцээ ихсэж байна.

Негеө талаар орон нутагт ялангуяа сумдад төрийн албан хаагчдын цалин хэлс, ажиллах нехцел, нийгмийн баталгаа төдийлэн сайн биш эзргээс мэргэжилтнүүд орон нутагт тогтвэр суурьшилтай ажиллахгүй байна. Түүчин онд мэргэжилтнүүдийн мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар тухайн ажлын байранд тавигдаж байгаа шаардлагыг хангахгүй байна.

Аймгийн сренихий боловсролын салбарт 972 албан хаагч ажиллаж байгаагийн 54.8 хувь нь багш, СӨБ-ын байгууллагад 426 албан хаагч ажиллаж байгаагийн 31.9 хувь нь багш нар байна. Хүйсээр нь авч узвэл ЕБС-д 21.7 хувийг эрэгтэй, СӨБ-ын байгууллагад 18.3 хувийг эрэгтэйчүүд тус тус эзэлж байна.

Эрүүл мэндийн салбарт 639 эмч, эмнэлгийн ажилтан ажиллаж байгаагаас 21 хувийг их эмч, 3 хувийг эм зүйч, 3 хувийг эх баригч, 8 хувийг бага эмч, 23 хувийг сувилагч, 3 хувийг

лаборант, 1 хувийг бусад техникч, 4 хувийг эм найруулагч, 3 хувийт нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан, 27 хувийг бусад ажилтан эзэлж байна. Хүйсээр нь авч үзвэл 19.9 хувь нь эргтэй албан хаагч байна.

Соёл урлагийн салбарт нийт 179 соёлын ажилтан ажиллах байгаагаас найруулагч 1.1%, уран бүгээлийн удирдлага 5.6%, дуучин 6.1%, бүжигчин 5%, жүжигчин 3.9%, хөгжимчин 3.9%, хөгжмийн багш 7.2%, бүжгийн багш 6.7%, иомын санч 11.7%, овийн ажилтан 8.4%, тэрэлтүүлэгч 1.1%, дууны оператор, техникч 1.1%, захиргаа аж ахуй болон үйлчилгээний, бусад ажилтан 38.2 %-ийг эзэлж байна. Хүйсээр нь авч үзвэл 40.2% нь эргтэй албан хаагч байна.

Терийн тусгай албан хаагчийн хувьд Цэргийн анги, Онцгой байдлын газрын албан хаагчдаас бусад 140 терийн албан хаагч байгаагийн 42 буюу 30 хувь нь эмэгтэй албан хаагчид байна.

Терийн захиргааны албанад 382 буюу нийт албан хаагчдын 11.6 хувь нь ажиллах байгаагаас 254 буюу 66.4% хувь нь эмэгтэй албан хаагчид байна.

Байгууллагын үйл ажиллагаа, хүний неецийн синовчтой бодлого, ил тод байдлыг хангах хүрээнд зохион байгуулалтын болоод бодлогын чанартай олон ажил, арга хэмжээнийүүл зохион байгуулагдаж ирсэн. Одоогоор аймгийн Засаг даргын Тамгын газар Олон улсын Чанарын менежментийн тогтолцоо ISO9001:2015 -ыг байгууллагадаа нэвтрүүлж "Гэрчилгээ" авсан бөгөөд Онцгой байдлын газар, Цагдаагийн газар зэрэг байгууллагууд тус стандартыг нэвтрүүлэхээр ажиллах байна. Тус стандартыг нэвтрүүлснээр терийн байгууллагын үйл ажиллагаа алдаагүй, хэвийн явагдаж, хэрэглэгчийн сэтгэл хамамжид бүрэн дүүрэн ийнцэж улмаар аймгийн Засаг даргын хуулиар олгогдсон үндсэн чиг үүрэг болон орон кутгийг хөгжүүлэх хөгжлийн бодлого боловсруулахад терийн захиргааны удирдлагаар хангах, терийн үйлчилгээг иргэнд адил төгш, чанартай, хуртэмжтэй, шуурхай хүргэх, терийн албан хаагчид хоёргүй сэтгэлээр ажилладаг болох ондor ач холбогдолтой арга хэмжээ нэвтрэлээ.

Аймгийн терийн албан хаагчдын хүний неецийг хөгжүүлэх, тогтвортой байлах бодлого, хотолбөр боловсруулах үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх хүснэгтийг Канадын Засгийн газрын санхүүжилтой MERIT төсөлд гаргаснаар уг төсөлтэй хамтран VMLY&R Mongolia XXX/KANTAR судалгааны байгууллагаар аймгийн хүний неецийн суурь судалгааны томоохон ажлыг хийж гүйцэтгүүлээ. /Тус судалгаа нь хотолберийн суурь бүрэлдэхүүн хэсэг болно./

Мөн Засгийн газрын 2020 оны 217 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан гаргах журам"-д "Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө нь стратеги төлөвлөгөө

болон төрийн албан хаагчийн сургалтын хотолбер, нийгмийн баталгааг хангах хотолбер зэрэг бодлогын баримт бичиг төвлөгөөнд үндэслэнэ" гэсэн заалт нь байгууллагын хүний иөөний төвлөгөөтэй нийт уялдан хийгдэх тул аймгийн "Хүний иөөцийг хөгжүүлэх хотолбер" боловсруулах шаардлагатайг харуулж байна.

ХОЁР. ХӨТЕЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХУГАЦАА

2.1 Хотолберийт 2021-2025 онд хэрэгжүүлох ба жил бүр хотолбөрийн хэрэгжилтийн байдалд үзэлгээ хийнэ.

ГУРАВ. ХӨТЕЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ, ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТУУД

3.1 Хотолбөрийг хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим

- 3.1.1 Ил тод, нээлттэй, шударга, ерсэлдэөний зарчмыг баримтлан, тэгш боломжоор хангана.
- 3.1.2 Авлига, ашиг сонирхлын зерчлеес ангид байна.
- 3.1.3 Хүчирхийлэл, аливаа дарамтаас ангид байж, жендерийн тэгш байдлыг хангана.
- 3.1.4 Төрийн алба нь мэргэшсэн, шударга, хариушлагатай, чадвартай, ондер бүтээмжтэй байж, иргэдэл шударга, чанартай үйлчилгээг шуурхай хургэдэг байна.
- 3.1.5 Үйлчлүүлэгчдийн оролцоонд сууринсан үзэлгээний шударга системд үндэслэнэ.
- 3.1.6 Төрийн албан хаагчийн ажиллах орчин нехцэлийг сайжруулж, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхийн төлөө ажиллана.
- 3.1.7 Чадахуйд сууринсан, хөгжихүйд тэмүүлэгч, иргэдээ дагуулан манлайлагч төрийн алба байна.

3.2 Хотолбөрийн зорилго, зорилт

3.2.1 Хотолбөрийн зорилго:

Төрийн албан хаагчдын мэдлэг боловсрол, мэргэшлийн ур чадварыг дээшлүүлж, эцсийн үр дүнг дээдэлсэн, урамшуулал хариушлагын тогтолцоо бүхий чадахуйн зарчмыд тулгуурласан мэргэшсэн, чадварлаг төрийн албыг бүрдүүлж, удирдлагын манлайллыг дээшлүүлэхэд оршино.

3.2.2 Хотолбөрийн зорилтууд:

Зорилт 1: Аймаг орон нутгийг хөгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай өндөр чадамжтай боловсон хүчинийт салбар бүрт тасралтгүй бэлтгэж, боловсон хүчиний хангалт 2021 онд 64.9% байгаа бол 2025 онд 85%-д хүргэнэ

Дэд зорилт:

- 1.1 Орон нутагт хэрэгцээтэй боловсон хүчинийг шинээр бэлтгэх
- 1.2 Терийн захиргадны албан хаагчид тавигдах ерөнхий болон тусгай шаардлага хангасан хүний иеөцийн санг сум, байгууллага бүр бий болгон боловсон хүчинээ бэлтгэх
- 1.3 Терийн албанад шинээр орж байгаа запуучуудыг сургаж, бэлтгэх

Зорилт 2: Ажиллах орчин нехцөлийг сайжруулж, терийн алба хаагчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэж, мэргшсэн, шударга, хариуцлагатай, өндөр бүтээмжтэй чадварлаг төрийн албыг бий болгох

Дэд зорилт:

- 2.1 Ажиллах орчин нехцел, нийгмийн баталгааг хангах
- 2.2 Чадварлаг, мэдлэг боловсролтой, ёс зүйтэй төрийн алба байх
- 2.3 Төрийн албаны удирдлагын манлайллыг сайжруулах
- 2.4 Төрийн албан хаагчийн хариуцлагыг өндөржүүлэх, шударга үнэлгээний тогтолцоог бүрдүүлж, урамшуулах

ДӨРӨВ. ХЕТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Д/д	Хэрэгжүүлэх хетөлбэр	Код	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа
Зорилт 1: Аймаг орон нутгийг хөгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай өндөр чадамжтай боловсон хүчинийт салбар бүрт тасралтгүй бэлтгэж, боловсон хүчиний хангалт 2021 онд 64.9% байгаа бол 2025 онд 85%-д хүргэнэ			
1	4.1.1. Орон нутагт хэрэгцээтэй боловсон хүчинийг шинээр бэлтгэх	4.1.1.1	Аймгийн хэмжээнд шаардлагатай байгаа мэргэжилтэй боловсон хүчиний хэрэгжээний судалгааг жил бүр салбар, салбарын чиглэлээр нь гаргах
		4.1.1.2	ЕБС төгсгөгчдэд ажил, мэргэжлийн онцлогoo танилцуулж, тэднийг орон нутагт шаардлагатай байгаа мэргэжил сонгон авч суралцуулах чиглэлээр уулзарт, хэлэлцуулэг, үзүүлэх сургалт зэрэг үйл ажиллагааг байгууллага бүр зохион байгуулах
		4.1.1.3	Их дээд сургууль, коллежийн эзслэтийн хувваарийн захиалгыг яам холбогдох байгууллагад тавьж өюутан элсүүлэх

		4.1.1.4	Орон нутагт хэрэгцээтгэй байгаа бага ангийн багш, хими, биологи, математик, орос хэлний багш, СӨБ-ын байгууллагын хөгжлийн багш нарын ойрын 5 жилийн хугацаанд МУБИС-тай хамтран гэрээ байгуулж бэлтгэх
		4.1.1.5	Нэн шаардлагатай байгаа сувилагч, лаборант, хавдар, анатомийн эмгэг судлалын их эмч, нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан АШУИС-тай гэрээ байгуулан орон нутгийн захиалгаар бэлтгэх
		4.1.1.6	Соёл, урлагийн байгууллагуудад бүжиг дэгээч, найруулагч, театрын зураач, срэнхий найруулагч, хөгжмийн удирдаач, зохиолч, хөгжмийн багш, төгөлдөр хуурч, соёлын өвлийн ажилтан зэрэг нэн шаардлагатай байгаа хүний иецийг СҮИС-тай гэрээ байгуулан бэлтгэх
		4.1.1.7	Хедээ аж ахуйн салбарт дутагдалтай байгаа мал зүйч, малын эмч, зоо техникч, агрономич зэрэг мэргэжлээр суралцах хүмүүсийг Хедээ аж ахуйн их сургуультай гэрээ байгуулан бэлтгэх
		4.1.1.8	Орон нутагт шаардлагатай байгаа IT, инженер, архитектор, дулаан, халаалт сэлгэлти, усан хангамж, ариутгал татуургын инженеруудийг ШҮТИС-тай гэрээ байгуулан бэлтгэх
2	4.1.2. Терийн захиргааны албан хаагчид тавигдах срэнхий болон тусгай шаардлага хангасан хүний иецийн санг сум, байгууллага бүр бий болгон боловсон хүчинээ бэлтгэх	4.1.2.1	Орон нутгаас их дээд сургуульд суралцаж байгаа оюутнуудын судалгааг гаргаж, орон нутагтаа ирж ажиллахад нь нөлөөлөх уулзарт, орон нутгаас танилцуулах үйл ажиллагааг зохион байгуулах
		4.1.2.2	Аймагт иэн шаардлагатай байгаа мэргэжлээр орон нутагтаа ирж ажиллах замуучуудад сургалтын төлбөрийн тэгтэлэг үзүүлэх
		4.1.2.3	Хүний иецийн ил тод байдлыг сайжруулж, ерсэлдэх тэгш боломжоор ханган терийн албаны сонгон шалгаруулалтыг ил тод зохион байгуулж сурталчилах
3	4.1.3. Терийн албанад шинээр орж байгаа замуучуудыг сургаж, бэлтгэх	4.1.3.1	Терийн байгууллагын удирдэх, гүйцэтгэх албан тушаал бүрт хуулийн шаардлага хангасан 2-оос доошгүй иргэнийт дагалдуулан сургах замвар терийн албанад бэлтгэх, иеец бурдуулэх
		4.1.3.2	Орон нутагт тогтвортой ажиллах, амжилт бүтээл гаргаж байгаа албан хаагчдын туршилагыг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах,
		4.1.3.3	Орон нутгийн хэрэгцээ, хөгжлийн онцлогт тулгуурлан мэргэшсэн мэргэжилтнүүдээс бүрдээн зөвлөх баг байгуулах ажиллуулах

Үр дүн		Төрийн байгууллагуудын хүний неөцийн төлөвлөлт, боловсон хүчиний неөц бүрдүүлэлт, сургаж дадлагажуулах ажлын зохион байгуулалт оновчтой болж, төрийн албаны мэргэшсэн тогтвортой байх чадахуйн зарчим хэрэгжиин.	
Зорилт 2: Ажиллах орчин нехцелнийг сайжруулж, төрийн албан хаагчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэж, мэргэшсэн, шударга, хариуцлагатай, ондөр бүтээмжтэй чадварлаг төрийн албыг бий болгох			
4	4.2.1 Ажиллах орчин нехцел, нийгмийн баталгааг хангах	4.2.1.1	Төрийн албан хаагчдын ажиллах орчин нехцел, техник хэрэгслийн нехцел байдалд үзлэгээ хийх
		4.2.1.2	Ажиллах орчин нехцелнийг шат дараатай сайжруулахад анхаарах
		4.2.1.3	Төрийн албан хаагчдыг хөгжүүлэх стандарт, шаардлага хангасан иоммын сан, уншилагын танхимыг байгуулах боломжийг судалж, шийдвэрлэх
		4.2.1.4	Төрийн албан хаагчдын амралт, чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх танхимтай болох
		4.2.1.5	Төрийн байгууллагууд албан хаагчдынхаа нийгмийн баталгааг хангах төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх
		4.2.1.6	Хөдөө сумдад ажиллах байгаа төрийн захирагааны албан хаагч, эмч, эмнэлгийн ажилтан, багш нарыг тогтвортруулж суурьшилтэй ажиллуулахад анхаврч, гэр бүлийн нь хүнийг ажлын байраар хангах бодлого баримтлах
		4.2.1.7	Орон нутагт ирж ажиллах байгаа төрийн албан хаагчдыг байр, орон сууцанд оруулах, орон сууцны хөнгөлөлттэй зээлд хамруулах, орон сууц барих газрын асуудлыг шийдвэрлэж өгөх зэрэг зэмжих бодлого баримтлах
5	4.2.2 Чадварлаг, мэдлэг боловсролтой, ёс зүйтэй төрийн алба байх	4.2.2.1	Албан хаагчдын мэдлэг, ур чадвар, ёс зүйг дээшлүүлэх сургалтын хэрэгцээнд үндэслэн хетелбөр, төлөвлөгөө гарган сургалт тогтмол зохион байгуулах
		4.2.2.2	2 жилийн нэг удаа төрийн албаны зөвлөгөөн зохион байгуулж, харилцан туршилага солицдох, мэдлэгээ тэлэх боломж бүрдүүлэх
		4.2.2.3	Төрийн албан хаагчдыг ажилласан жил, мэргэжил, ур чадвараар нь шатлан дэвшүүлэх бодлогын хурээнд албан тушаалын тусгай шаардлагагаа нийцүүлэн мэргэшүүлэх баги сургалтад хамруулах, ур чадварыг дэвшүүлэх чиглэлээр сургаж хөгжүүлэх
		4.2.2.4	Төрийн албан хаагчдын албан тушаалын онцлог, ажлын мэдлэг, туршилага, ур дүн, ур чадварыг харгалзан жилд 5-аас доошгүй албан хаагчдыг гадаад улс оронд сургалт, арга хэмжээнд хамруулах туршилага судлуулах

		4.2.2.5	Байгууллагын соёл, уур амьсгалыг сайжруулах үйл ажиллагаанд идэвхитэй оролцогч албан хаагч, баг, хамт олины дэмжийг урамшуулах
		4.2.2.6	Аймгийн хэмжээнд төрийн байгууллагуудын ёс зүйн хороог чадавхжуулах, үйл ажиллагааг нь үзслж, урамшуулдаг байх
		4.2.3.1	Төрийн байгууллагын удирдлагуудын манлайлах үр чадварыг хөгжүүлэх сургалтуудыг тогтмол зохион байгуулж, чадавхийг дээштүүлэх
		4.2.3.2	Шатлан дэвшүүлэх исэлтий, ерсөлдсөний зарчмаар удирдах албан тушаалтинуудыг сонгон шалгаруулж, мэдлэг, үр чадварыг харгалзан албан тушаалд дэвшүүлэн томилдог байх
6	4.2.3 Төрийн албаны удирдлагын манлайллыг сайжруулах	4.2.3.3	Удирдах албан тушаалтинуудал өөрөө байнга суралцагч, манийлагч байж, менежментийн арга барилыг бүтээлчээр эзэмшиж, зарчлийн болон эрдлийн менежментийг тооцож сурах арга барилд суралцуулах
		4.2.3.4	Удирдах албан тушаалтинууд орчин үеийн мэдээллийн технологийн чадварыг эзэмшин үйл ажиллагаанд ашиглаж чадлаг байхад суралцах
		4.2.3.5	ISO9001 Чанарын удирдлагын тогтолцоо стандартыг төрийн байгууллагуудад хэрэгжүүлэх ажлыг өргөжүүлж, удирдах албан тушаалтинуудын ажлын үр дүнтэй нь холбон дүгнэж, урамшуулал, хариуцлага тооцдог байх
		4.2.4.1	Байгууллагынхаа эрхэм зорилго, зорилтуудыг албан хаагч бүр бүрэн ойлгож, ухамсарласан, тэр үндсэн дээр албан ўүргээ хуулийн хурзмыг үзүүч, шударгаар биелүүлэх, хууль тогтоомж, албаны чиг үүрэг, шаардлагын дагуу төрийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай, чиргэлдлгүй хүргэх
7	4.2.4 Төрийн албан хаагчийн хариуцлагыг ондөржүүлэх, шударга үнэлгээний тогтолцоог бүрдүүлж, урамшуулах	4.2.4.2	Төрийн үйлчилгээт иргэдэд хүргэгчийн байр сууриннаас хандаж, алдаа гаргасан бол училал гүйж, алдаагаа засаж чаддаг чадваарт албан хаагчдаз суралцуулах
		4.2.4.3	Төрийн байгууллагууд албан хаагчдын үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшин, гүйцэтгэлийн болон хөдөлмөрний гэрээний биелэлтийг жил, хагас жилээр дүгнэж, үнэлгээний мөрөөр шагнаж урамшуулах, зэрэг дэвийн болон үр чадварын нэмэгдэл олгох, хариуцлага тооцох асуудлыг шийдвэрлэж байх
		4.2.4.4	Орон нутгийн хөгжилд оруулсан хувь нэмэр, хариусан ажилдаа гаргасан амжилт бүтээлийг нь харгалзан жилд 20-оос доошгүй албан хаагчийг сонгон шалгаруулж тус бүр 5 хүртэл сая төгрөгөөр "Баялагийн сан"-аас шагнаж урамшуулах

	4.2.4.5	Сумдын Засаг даргын Тамгын газрын бүтцэл ажиллах байгаа төрийн захирагааны гүйцэтгэх албан тушаалтнуудад “Баялагийн сан”-аас жил бүр 500,000 төгрөгний дэмжлэг олгож тогвор суурьшилтай ажиллуулах
Үр дүн		Төрийн албан хаагчдын ажиллах нехцел, нийгмийн баталгаа хангаждаж, орон нутагт ёс зүй, харилцаа хандлага сайтай мэргэшсэн тогтвортой төрийн алба бурдэнэ.

ТАВ. ХӨТӨЛБӨРИЙН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, САНХҮҮЖИЛТ

5.1 Удирдлага, зохион байгуулалт:

5.1.1 Аймгийн Засаг дарга, түүний Тамгын газар

5.1.1.1 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх жил бүрийн аймгийн төлөвлөгөөг иштгэн боловсруулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, изгdsэн бодлого удирдлагагаар хангах, зохицуулах

5.1.1.2 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд оролцож байгаа төр, иргэний нийгмийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг уялдуулсан зохицуулж, хамтран ажиллах

5.1.1.3 Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Төрийн албаны зөвлөлийн аймгийн салбар зөвлөл хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад жил бүр хяналт шинжилгээ хийж, шаардлагатай тохиолдолд салбарын болон байгууллагуудын удирдлагын сонсгол, мэдээллийг хурдаар авч хэлэлцэн үнэлэлт дүгнэлт егэх

5.1.1.4 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд чиглэлдсэн арга хэмжээг аймгийн хөгжлийн төлөвлөгөөнд жил бүр тусган, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг шийдвэрлүүлэх

5.1.2 Сумын Засаг дарга, түүний Тамгын газар, бүх шатны төрийн байгууллагууд

5.1.2.1 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг жил бүрийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлж, үр дүнг хагас, бутэн жилээр дүгнэж тайлagnаж ажиллах

5.1.2.2 Төрийн байгууллагууд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагдах санхүүжилтийг жил бүр тооцож, байгууллагын төсөвт тусгах

5.1.2.3 Байгууллагын хүний нөөцийн хэрэгзэний обрын 5 жилийн судалгааг гаргаж, дутагдалтай боловсон хүчинийг измэгдүүлэх чиглэлээр холбогдох арга хэмжээ авч, үр дүнг тооцож тайлagnах

5.1.2.4 Салбарын хүний веөцийг хөгжүүлэх, мэргжил, үр чадварыг нь дээшлүүлэх чиглэлээр төрөл бүрийн арга хэмжээг зохион байгуулж, албан хаагчдыг чадавхжуулах ажлыг изгdsэн удирдлагагаар хангах

5.2. Хөтөлбөрийн санхүүжилт:

5.2.1 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх санхүүжилт дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

Төрийн байгууллагууд хүний неөцийн бодлогын асуудлыг аймаг, сумын хөгжлийн төвлөгөөтэй уялдуулж төсөв, санхүүгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

5.2.1.1 Төрийн байгууллагын төсөв, еерийн орлого

5.2.1.2 Улсын болон орон нутгийн төсөв

5.2.1.3 Байгуулага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн хандив, тусlamж, дэмжлэг

5.2.1.4 Олон улсын төсөл хөтөлбөрийн санхүүжилт

ЗҮРГАА. ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ТАВИХ ХЯНАЛТ

6.1 Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад хяналт тавих, биелэлтийг дүгнэх ажлыг аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтэс хариуцна.

6.2. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Хяналт- шинжилгээ, үзэлгээ, дотоод аудитын хэлтсээс жил бүр хяналт, шинжилгээ, үзэлгээ хийж зөвлөмж ёгч ур дүнг тооцино.

ДОЛОО. ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭХ ҮР ДҮН, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

7.1. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр дараах үр дүнд хүрнэ.

7.1.1 Төрийн байгууллагуудын хүний веөцийн төвлөлт, боловсон хүчиний неөц бүрдүүлэлт, сургаж дадлагажуулах ажлын зохион байгуулалт оновчтой болж, төрийн албаны мэргэшсэн тогтвортой байх чадахуйн зарчим хэрэгжинэ.

7.1.2 Төрийн албан хаагчдын ажиллах нехцэл, ийгмийн баталгаа, тогтвэр суурышил сайжирч, орон нутагт мэргэжлийн боловсон хүчиний хангалт нэмэгдэнэ.

7.1.3 Төрийн албан хаагчдын мэдлэг, мэргэшил, ур чадвар дээшилж, ажлын гүйцэтгэл, бүтээмж сайжирна.

7.1.4 Удирдах албан тушаалтнуудын манилайлах ур чадвар дээшилж, хүний неөцрүүн удирдлагын арга хэлбэр, зохицуулалтын механизм боловсронгуй болно.

7.1.5 Төрийн албан хаагчийн ёс зүй, хандлага, харилцааны ур чадвар дээшилж, төрийн үйлчилгээний соёл сайжирна.

7.2. Хотолбериийн үйл ажиллагааны шалгуур үзүүлэлт

№	Хотолбериийн зорилт	Шалгуур үзүүлэлт	Хүрэх түвшин		Төсөв
			Суурь үзүүлэлт (2020 он)	2025 он	
Аймаг орон нутгийг хөгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай өндөр чадамжтай боловсон хүчнийг салбар бүрт тасралтгүй бэлтгэх					
1	Орон нутагт хэрэгцээтэй шинэ боловсон хүчний бэлтгэх	-Сум, байгууллага бүр 5 жилийн судалгаатай болсон байх	50%	100%	-
		- Гэрээ байгуулсан оюутиы тоо	0	25	125,000,000
		-Боловсон хүчний хангалт	64.9%	85%	-
2	Төрийн захиргааны албан хаагчид тавигдах ерөнхий болон тусгай шаардлага хангасан хүний неецийн санг сум, байгууллага бүр бий болгон боловсон хүчинэ бэлтгэх	- Оюутнуудын дунд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	0	10	45,000,000
		-Тэтгэлэгт хамрагдсан оюутиы тоо	0	50	125,000,000
3	Төрийн албанад шинээр орж байгаа залуучуудыг сургах, бэлтгэх	-Шилдэг тэргүүний албан хаагчдыг сурталчилсан байдал	0	100	10,000,000
		-Зөвлөх багийн тоо	0	6	21,000,000
Ажиллах орчин нехцэлийг сайжруулж, төрийн алба хаагчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэж, мэргэшсэн, шударга, хариуцлагатай, өндөр бутээмжтэй чадварлаг төрийн албыг бий болгох					
4	Ажиллах орчин нехцел, нийгмийн баталгааг хангах	-Техник томог тохиромжийн хангалт	69%	85%	250,000,000
		-Гэр, орон сууцанд хамрагдсан ТАХ-ын тоо	0	40	2 тэрбум төгрөг
5	Чадварлаг, мэдлэг боловсролтой, ёс зүйтэй төрийн алба байх	-ТАХ-ын сургалтын тоо	501	3507	-
		ТАХ-ын зөвлөгөөн зохион байгуулагдсан байх	0	2	40,000,000
		-Гадаад сургалтад хамрагдсан ТАХ-ын тоо	0	25	75,000,000

		-Салбар зөвлөл, хороодын үйл ажиллагааг дэмжсэн байх	0	5	50,000,000
6	Төрийн албаны удирдлагын манлайллыг сайжруулах	-Сургалтад хамрагдсан улирдах албан хаагчдын хувь - ISO9001 Чанарын удирдлагын тогтолцоо стандартыг нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо	89%	100%	134,000,000
			1	11	550,000,000
7	Төрийн албан хаагчийн хариуцлагыг ендержүүлэх, шударга үнзлгээний тогтолцоог бүрдүүлж, урамшуулах	-ТАХ-ыг ажлын үр дүнгээр урамшуулсан байх -Сумдын дэмжэлгэтийн хамрагдсан төрийн захиргааны албан хаагчдын тоо	21	100	500,000,000
	ХӨТӨЛБӨРИЙН НИЙТ САНХҮҮЖИЛТ				4 тэрбум 150 сая төгрөг

**ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР**